بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانە گشتییەکان

ن. هشام بن عبدالله العباس

ئەمڕۆ کتێبخانەی هاوچەرخ بریتییە لە شانەیەکی زیندوو لە بونیادی کۆمەڵگا، بەتەنیا ڕۆڵی بریتی نییە لە دەستەبەرکردنی زانیاریو سەرچاوەکان بۆ کەسێك بیەوێو فەراموشکردنی ئەوانی دی، بەڵکو بەشداریکی کاریە لە ژیانی گشتیی ئەو کۆمەڵگایەی کتێبخانەی تیدایە، هەرچۆن هاوولاتی بەئازادیی سەر دەکات بەبازاڕدا بۆ هەڵبژاردنی کەلوپەلی ناوماڵو کەرەستەکانی خێزەنداگو خۆراك، بەهەمان شێوەش پێویستی بەبازاری هەزرە بۆ تێرکردنی ڕۆحی، تا ئازادانە بەوبازاڕەدا بگەڕێ بە ناو جۆرەکانی زانیاریدا بە مەبەستی هەڵبژاردنی ئەوەی پێویستی پێیەتی.

بەلابردنی بەربەستی نێوان سوودمەندەوە سەرچاوەو بەوالاکردنی کتێبخانەو سەرچاوەکانی لەبەردەم خەڵکیدا کە خوێنەر بە ئارەزووی خۆی هامشۆی بکاتو چی بوێت هەڵیبژێرێت، ئەوا کتێبخانەی نوێ دەبێتە بازاڕێکی ڕۆشنبیریی کە هەموو شتێکی تێدا بێت و سوودەندیش بەتەنیا هەڵبژاردنی لەسەر دەبێت.

کەواتە پێویستە کتێبخانەکان ئاستی خزمەتگوزاریو کاریگەرییان بەشێوەیەك بەرێکەنەوە کە پێویستیو حەزی خەڵکە زۆر لەیەکتر جیاوازەکە تێر بکەن، ئەویش بە بەرهەمهێنانی ئەوەی لە توانای بازاڕکردنایە، نەك ئەوەی توانای بەرهەمهێنانی هەیە، ئەویش لە گرتنەبەری مێتۆدە باوەکانی زانستی بەبازاڕکردن، لە بازاڕکردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانەکاندا، چونکە بازاڕکردن لە پێناوی هێنانەدیی دوو ئامانجدایە:

١-ئاشکراکردنی خواستی سوودمەندو بەکاریەوە بەرجەستەکردنی ئەوەش لە بەرهەمی وەبەرهێنرا.

٢-گەیاندنی کەڵاو خزمەتگوزارییەکان بە بەکاربەرەکان بەمەبەستی تێرکردنی خواستەکانیان.

هەرچۆن بەبازاڕکردن جەختی زۆر دەکاتە ئامانجو مەبەستەکان، بەشێوەیەك هەڵ بۆ کتێبخانەکان دەبەرخەسێنێ بایەخی زیاتر بدەنە پێشکەشکردنی باشترین خزمەتگوزاریو بەرخێنرین کاریگەرترینیان بەسوودمەند، بە واتایەکی تر زانستی بەبازاڕکردن فەلسەفەو مێتۆدێکی پراکتیکی سەرکەوتووە بۆ پێشکەشکردنی خزمەتگوزاریی کاریگەر.

لێرەوە پێویستمان بە سوودوەرگرتنەوە لە زانستی بەبازاڕکردنو جێبەجێکردنی لەباری خزمەتگوزاریی کتێبخانەو سەنتەرەی زانیارییەکاندا، هەروەها تێگەیشتن لەو راستییەی کە پێویستە کتێبخانە هاوچەرخەکان کاری لەسەر بکەن، ئەویش گەڕان بەدوای باشترین ڕێگایە بۆ ئەوەی سوودمەند بتوانێ بەکەمترین ماوەو کۆشش سوود لە کتێبخانە وەربگرێت، هەرچۆن هەلسەنگاندنی ڕاستەقینەی هەر کتێبخانەیەکیش پێویستە بەچۆنێتی بەکارهێنانی و سوود لێوەرگرتنی لەلایەن خوێنەرانیەوە.

کەواتە پێویستە لەسەر کتێبخانەکان لەڕێی گرتنەبەری باشترین ڕێگاوە لە خەسڵەتی سوودمەندانی تێبگات، لەوانەش ڕێگاکانی بەکارهێنانی بازاڕکردنی نوێ کە تایبەتا وەبەرهێن، یان سوودمەند دەبێتە تەوەری جیاکەیەکەی بەبازاڕکردن و ڕازی بوونی، ئەو سەرکەوتوویی ئەو دامەزراوە نیشاندەدات لە هێنانەدیی پێلان و ئامانجەکانی و بەردەوامیی لە گەشەو پێشکەوتندا.

توێژینەوەکانی لەوەوبەر

ئەم بابەتە، جێگای بایەخی زۆر لە نووسەرو بیرەندانی وڵاتانی خۆرئاوا بوونو گەلێك کتێبو توێژینەوەو وتار نووسراون کە تایبەتا ڕۆڵی زیندووی بەبازاڕکردن لە کتێبخانە گشتی و تایبەتەندەکاندا خاوەنتە ڕوو، لەجیهانی خۆرئاوا ئەوە ڕوون بووە کە بازاڕکردن هۆکاری ڕاستەقینە بووە لە هێنانەدیی ئامانجەکانی کتێبخانەدا، بگرە ئامرازی مانەوەشی بووە، لەوانە توێژینەوەیەکی M.F.KING بۆ بەرهەمی فیکریی لەبواری بەبازاڕکردنی خزمەتگوزارییەکانی کتێبخانە تایبەتمەندەکاندا.

هەروەها توێژینەوەیەکی A.C.DRAGON لەساڵی ١٩٧٩دا کەتایبەتا میتۆدەکانی بەبازاڕکردنی باسکردبوو بووە هۆکاری سەرکەیی بەردەوامیی خزمەتگوزارییەکانی کتێبخانەی گشتیی ئاوچەی (OJA)ی ویلایەتی کالیفۆرنیاو بووە فریادرەسی ئەو کتێبخانەیەی بەهۆی ئابووتبوونیەوە دەرگای لەروی هامشۆکەرانیدا داخستبوو.

هەروەها ساڵی ١٩٨٠، J.A.EDNGER باس لە چەمەکەکانی بەبازاڕکردن کردوە لە دامەزراوە بێبەرامبەرو بێداهات و قازانجەکاندا، ئەوانەی ئامانجی کۆمەڵایەتییان هەبە وەکو کتێبخانەکان، تایبەتا کتێبخانەکانی ڕاسپاردوە بایەخ بدەن بە خواستەکانی سوودمەند.

هەرچۆن ساڵی ١٩٩٠ توێژینەوەیەکی M.F.PURCELL، ئاکاریی کتێبخانەکە گشتییەکانی ئیرلەندەی سەلماندووە بۆ دابینکردنی خواستی خەڵکە خوێندەرەکە، هەروێبە ڕێنمایی بەکارهێنانی لەو مێتۆدەکانی زانستی بەبازاڕکردنی کردوە بۆ بەبازاڕکردنی خزمەتگوزارییەکانی کتێبخانە گشتییەکان بەمەبەستی بەرزکردنی ئاستیانو ڕاکێشانی خوێنەرانو ئەندامە هەمیشەییەکان بەلای خۆیاندا.

بەبازاڕکردن و دامەزراوە بێئامانەوەی خێرایێت

توێژینەوە نوێیەکان بایەخیان بە چەمکی کۆمەڵایەتیی بەبازاڕکردن داوە کە چەمکێکی نوێیەو لە دەرەوانێتە بەبازاڕکردن کە چالاکییەکە لە سایەی ڕێنگەیەکی کۆمەڵایەتیدا کاردەکات و هێزی کۆمەڵایەتی و سیاسیو ئابوورییە هەیە، بەواتایەکی تر کاتێك دەتوانێت بەرنامەیەکی تەاوی بەبازاڕکردن بەپێی خواستی بەکارهێنەکان پێشکەش بکات کە ئاگاداری ڕێنگەی کۆمەڵایەتیی دەوروبەرەکە بێت.

لەم ئاراستە نوێیەوە، توێژینەوە زانستییەکان گوزارشتیان لە گرنگیدان دەکرد بۆ بەبازاڕکردن هەزرو خزمەتگوزارییەکان، کەلەوەوبەر بەتەنیا تایبەت بوو بەکاکلکان. چەندین توێژینەوە بایەخیان بە پەیوەندیی بەرێکەی بەبازاڕکردن دەکرد لە دامەزراوە نابازگانیی و بێداهاتەکاندا، واتە ئەوانە ئامانجی کۆمەڵایەتییان هەبووە، هەموو جەختیان لەوە دەکرد کە لە توانادایە بەبرواراکانی بەبازاڕکردنی کاڵا بازرگانییەکان بەسەر خزمەتگوزاریی تاڵو هەزردا بچەسپێنرێت.

ئەوەبوو هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو بەسەردەمی بەبازاڕکردنی هەزرو خزمەتگوزارییەکان ناسراو زۆر پیشەو پسپۆڕیی ڕێگای نوێی نەخشەسازیو نرخدانانو دابەشکردنیان گرتەبەر، هەر بەهۆی ئەوەی دەبەسترێت لەبەرامبەر پێشکەشکردنی خزمەتگوزارییەکان بەمەبەستی ڕازی بوونیان دابین بکرێت، ئەوا کتێبخانەی گشتی، بەوپێیەی خزمەتگوزارییەکانە، هەروەها ژمارەی سەعاتەکانی دەوامیی کتێبخانەو دابینکردنی بەلاوەمجی خوێندنەوەی وەك هۆڵو کورسی و مێز،...، (چونکە ئەوەی لای خەڵکی گرنگە جۆنێتی پێچانەوەی کاڵاکانە، نەك بەتەنیا خودی کاڵاکان). هەروێبە پێویستە بایەخ بە بەرگ بدرێت، چونکە بێجگە لەپارێزگاری لەکتێبەکان، بەرگ جوانیو سەرنج دەدات پێیان و لا دەخوێنەر دەکات سەردانەکانی زیاتر بکات، بەتایبەت بەرگی چاپکراوی منداڵان.

هاوکات دیمەنی دەرەوەو ناوەوەی کتێبخانەو پاراستنی هێمنیو ڕاگرتنی پاڵەو خاوێنیو کەرەستەی گونجاو وپاراستنی چاپکراوەکانو جۆبەندکردنیان..ئەمانە ڕۆڵیان هەیە بۆ گونجانی کتێبخانەو هاندانی هامشۆکەرانی، لەگەڵ گەشەدان بە پرۆسەی خوێندنەوەو دابینکردنی سەرچاوە نوێیەکان فاکتەری هاندەر دەبن، چونکە پێوانەی هەر کتێبخانەیەك بەقەوارەی خزمەتگوزارییەکانی دەپێورێت.

نرخدانان بۆ خزمەتگوزارییەکان

چەمکی ڕاستەقینەی نرخ ئەو بڕە پارەو قازانجەیە کە سوودمەند لە کاڵا، یان خزمەتگوزاریی پێشکەش کراو، وەك چالاکییەکی بەرچاو دەستی دەکەوێت.

هەندێك وادەبینن کە دەبێ خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر پێشکەش بکرێت، چونکە ئەوە ئاستی کاڵا، یان خزمەتگوزاریی بەرزدەکاتەوە، بەپلەیەکی زۆر کە لەتێچوی خزمەتگوزارییەکە تێدەپەڕێت.

بەڵام ترسێك هەیە لە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر، ئەویش دروستبوونی بۆ بایەخی گرنگیدانە لەلایەن سوودمەندانی، یان زیادەڕەوییە لە داواکردنیو بەکارهێنانی، بۆیە باشترایە خزمەتگوزاریی بەرامبەر بێت، یان لەڕێی سەپاندنی سزای داواخستنی سەرچاوەی خوازراو، یان لەیاریکردنی نرخ بەرامبەر خزمەتگوزاریی دیاریکراو.

لەو کتێبخانانەی کە هەر لەسەرەتاوە بیرۆکەی بەبازاڕکردنی ماهێناوە کتێبخانەکانی ئەمریکابوون کە ئەزموونیان هەبووە لەو بوارەدا، ئەویش کاتێ بودجەیان کبورتی هێناوە، پێویستیان بەپشتگیریی مەعنەویو مادیی بووە لەلایەن سوودمەندانەوە.

بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی لەلایەن کتێبخانەکانەوە جیاوازیووە، کتێبخانە هەبوون بەرامبەر ئەنجامدانی توێژینەوە لەڕێی تەکنیکەوە کرێیان وەرگرتووە، لەکاتێکدا خزمەتگوزاریی تەقلیدیی، یان توێژینەوەکانیان کە نووسیویانە بێ بەرامبەر بوون، هەرچەندە بەشێك لە کتێبخانەکان پێرستی سەرچاوەکانیان لەکۆمپیوتەردا دانابوو بۆ ئەنجامدانی توێژینەوەکانیان لەڕێی کۆمپیوتەرەوە وەردەگرن.

٢-لەگەڵ ئەوانەی سوودبینیان لەئاستی مانماوەندیدایە و کتێب کەم دەخوازنو کەمیش خزمەتگوزارییەکان بەکاردێنن. لەبەرئەوەی سوودمەندان نوێنەرایەتی دەستەیەکی گوڕاوە ناکەن، کتێبخانەی تاکاری پێویست بگرێتەبەر لەمامەڵەی سوودمەنداندا تا بەکارهێنانی کتێبخانە چالاك بکرێو سەردانی خوێنەرانی بەردەوام بێت، ئەمە بەواتای (بەش بەشکردنی بازاڕ) دێت:

یەکەم: بەشی بەشکردنی بازاڕ

کتێبخانەکان، بەتایبەت گشتییەکان بۆ ئەوە دادەمەزرێ کە خزمەتی مەعریفە بکات و کاتە بەتاڵەکان پڕبکاتەوە، هەروێبە پێویستە سوودمەندانی دابەش بکرێن بەسەر گروپی هاوشێوەو گونجاودا لەڕووی حەزو پێداویستییەوە، بەمەبەستی دەستەبەرکردنی خزمەتگوزاریی پێویست بۆ هەر گروپە، لەگەڵ چاودێریی جیاوازیی گروپەکان، چونکە سیاسەتی بەش بەشکردنی بازاڕ بەشدار دەبێ لە بەرهەمهێنان و بازاڕکردنی کاڵاو خزمەتگوزارییە جاروجۆرەکاندا، لەگەڵ دانانی ستراتیژی بەبازاڕکردنی گونجاو بۆ هەر بەشێکی بازاڕ لەڕووی دیاریکردنی ئاوێتەی بەبازاڕکردنو دابینکردنی سامانی مرۆیی و مادیی بەپلەیەکی کاریگەر.

هەرچەندە کتێبخانە لەڕێی پێشکەشکردنی بەرنامەو خزمەتگوزاریی گونجاو بەگەورەو بچووکو گروپە تایبەتەکان جیاوازیی لەنێوان سوودمەنداندا کردوە بەپێی خواستی هەریەکیان، بەڵام گەر سیاسەتی بەبازاڕکردن بۆ هەریەك لەو حالەتە دیاری نەکات ئەوا هەنگاوەکان ناجێگیر دەبن.

دووەم: کتێبخانە دامەزراوێك کە بوەڵامدانەوەی خێرایێت

KOTLER بەم شێوەیە پێناسەی دامەزراوی خێرا وەڵامدەر دەکات:

١- هانی سوودمەندانی بدات بۆ پرسیارو سکاڵاکردنو پێشنیاز دەربڕینو بیروڕا دركاندن.

٢- توێژینەوەی وەرزیی سەبارەت بەئاستی ڕازی بوونی سوودمەندان ئەنجام بدات.

٣- بەتەنیا بایەخ بەڕازیبوونی سوودمەندان نەدات، بەڵکو بایەخیش بەداواکاریی ئەو سوودمەندانە بدات کە هێشتا ڕازی نەکراون، لەگەڵ دۆزینەوەی باشترین ڕێگا بۆ چاکترکردنی خزمەتگوزارییەکانی.

٤- کاریکات بۆ هەڵبژاردنو مەشق پێکردنی تاکەکان لەسەر هۆشیاریی بەکاربردن.

سێیەم: ڕازی بوون

پێویستیی بۆ زانیارییەکانو سەرچاوەکان، دەخوازێ خزمەتگوزاریی بۆ تێرکردنی خواستی سوودمەندان بەمەبەستی ڕازی بوونیان دابین بکرێت، وەرەدەگرن.

٢- لەگەڵ ئەوانەی سوودبینیان لەئاستی مانماوەندیدایە و کتێب کەم دەخوازنو کەمیش خزمەتگوزارییەکان بەکاردێنن. لەبەرئەوەی سوودمەندان نوێنەرایەتی دەستەیەکی گوڕاوە ناکەن، کتێبخانە تاکاری پێویست بگرێتەبەر لەمامەڵەی سوودمەنداندا تا بەکارهێنانی کتێبخانە چالاك بکرێو سەردانی خوێنەرانی بەردەوام بێت، ئەمە بەواتای (بەش بەشکردنی بازاڕ) دێت:

یەکەم: بەشی بەشکردنی بازاڕ

کتێبخانەکان، بەتایبەت گشتییەکان بۆ ئەوە دادەمەزرێ کە خزمەتی مەعریفە بکات و کاتە بەتاڵەکان پڕبکاتەوە، هەروێبە پێویستە سوودمەندانی دابەش بکرێن بەسەر گروپی هاوشێوەو گونجاودا لەڕووی حەزو پێداویستییەوە، بەمەبەستی دەستەبەرکردنی خزمەتگوزاریی پێویست بۆ هەر گروپە، لەگەڵ چاودێریی جیاوازیی گروپەکان، چونکە سیاسەتی بەش بەشکردنی بازاڕ بەشدار دەبێ لە بەرهەمهێنان و بازاڕکردنی کاڵاو خزمەتگوزارییە جاروجۆرەکاندا، لەگەڵ دانانی ستراتیژی بەبازاڕکردنی گونجاو بۆ هەر بەشێکی بازاڕ لەڕووی دیاریکردنی ئاوێتەی بەبازاڕکردنو دابینکردنی سامانی مرۆیی و مادیی بەپلەیەکی کاریگەر.

هەرچەندە کتێبخانە لەڕێی پێشکەشکردنی بەرنامەو خزمەتگوزاریی گونجاو بەگەورەو بچووکو گروپە تایبەتەکان جیاوازیی لەنێوان سوودمەنداندا کردوە بەپێی خواستی هەریەکیان، بەڵام گەر سیاسەتی بەبازاڕکردن بۆ هەریەك لەو حالەتە دیاری نەکات ئەوا هەنگاوەکان ناجێگیر دەبن.

دووەم: کتێبخانە دامەزراوێك کە بوەڵامدانەوەی خێرایێت

KOTLER بەم شێوەیە پێناسەی دامەزراوی خێرا وەڵامدەر دەکات:

١- هانی سوودمەندانی بدات بۆ پرسیارو سکاڵاکردنو پێشنیاز دەربڕینو بیروڕا دركاندن.

٢- توێژینەوەی وەرزیی سەبارەت بەئاستی ڕازی بوونی سوودمەندان ئەنجام بدات.

٣- بەتەنیا بایەخ بەڕازیبوونی سوودمەندان نەدات، بەڵکو بایەخیش بەداواکاریی ئەو سوودمەندانە بدات کە هێشتا ڕازی نەکراون، لەگەڵ دۆزینەوەی باشترین ڕێگا بۆ چاکترکردنی خزمەتگوزارییەکانی.

٤- کاریکات بۆ هەڵبژاردنو مەشق پێکردنی تاکەکان لەسەر هۆشیاریی بەکاربردن.

سێیەم: ڕازی بوون

پێویستیی بۆ زانیارییەکانو سەرچاوەکان، دەخوازێ خزمەتگوزاریی بۆ تێرکردنی خواستی سوودمەندان بەمەبەستی ڕازی بوونیان دابین بکرێت،

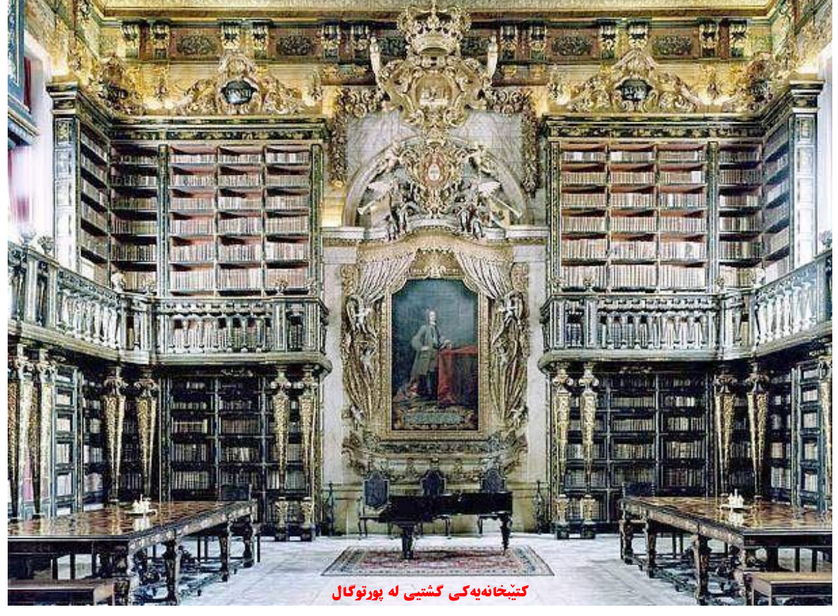

کتێبخانەیەکی گشتیی لە پورتوگال

کتێبخانەی گشتی، بەوپێیەی خزمەتگوزارییەکی گشتییە، بۆ ئەوە دامەزراوە بێتە سەنتەرێك کە هەرچییەك سوودمەند بیەوێت، دەستەبەری بکات بۆی، هەرچۆن ڕۆڵی ڕێنماییو ئاراستەکردنیشی دەبێنێت، بەشێوەیەك کاریگەریی لەسەر هەموو ئەوانە هەبێت کە ناخوێنێنەوە، ڕوو بکەنە خوێندنەوە. پاشان، لە ئامانجە کرنگەکانی دیکەشی کارکردنە بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی تێگەیشتنی تاك و کۆمەڵ و فێرکردنیان، لەگەڵ پەرەدان بەهۆشیاریی تاك بۆ تێگەیشتن لە هەموو پرسە کشتیو تایبەتەکان.

ئاگاداری

ڕەگەزی سەرەکییە لە بازاڕگەرمکردنا، ئامرازی ناشەخسییە بۆ پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانە بەرامبەر کرێیەکی دیاریکراو.

مەبەستی ئاگاداری گەیاندنی زانیارییە بۆ زۆرترین سوودمەند بۆ هامشۆی بەردەوامی کتێبخانەو سوودوەرگرتن لێی، ئەوەش لەڕێی بەکارهێنانی ئامرازەکانی ئاگاداریی وەدێتەدی، وەکو ڕۆژنامەو گۆڤار، تەلەفزیۆن، ڕادیۆ، ئاگاداریی لەڕێی پۆستەو، سینەما، هەروەها لەڕێی ئامێرەکانی گواستنەوەو تابلۆی نمایشی ئاگادارییەکانەوە.

دیارە مەرامی کتێبخانەو ئاساندنی خزمەتگوزارییەکانی، بەهۆی پڕوپاگەندە بۆ خودی کتێبخانە تەدەدی، چونکە کەساێتی هەن بوونی پێ نازانن، یان شارەزایی خزمەتگوزارییەکانی نین، هەروێبە دەبێ کتێبخانەو سەعاتەکانی دەوامیی بناسێنرێت، هەرچۆن دەبێ باسی سەرچاوەکانی بکرێت و بانگەشە بۆ ئەو سەرچاوە ڕۆشنبیریو مەعریفیە بکرێت.

لەکتێبخانەی وڵاتانی جیهانی سێدا چالاکیی ئاگاداری بایەخی ئەوتۆی پێ نادرێت، چونکە بڕوایان بەقسەیەکی کۆنە کە دەڵێت((کاڵای باش خۆی دەفرۆشرێت)) هەرچەندە ساڵانێکی زۆرە ئەو قسەیە باوی نەماوە، بەڵام لەو جۆرە وڵاتانەدا هەر کاری لەسەر دەکرێت.

پەیوەندییە گشتییەکان

پەیوەندییە گشتییەکان کار ئاسانی دەکات لە پرۆسەی پەیوەندیی نێوان کتێبخانەکانو خەڵکیدا، هەرچۆن هەڵوێستی کتێبخانە ڕووندەکاتەوە بەرامبەر خوێنەرانی، هەروەها بەپێچەوانەوە، ئەمەش بۆ دروستکردنی باوەڕی ئەوان بەرامبەر کتێبخانەو تێگەیشتن و پشتگیریی لێی، واتە ئەرکی سەرەکیی پەیوەندییەکان لەکتێبخانەدا ناساندنی کتێبخانەیە بەکۆمەڵو کۆمەڵیش بەکتێبخانە.

بەڵام ترسێك هەیە لە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر، ئەویش دروستبوونی بۆ بایەخی گرنگیدانە لەلایەن سوودمەندانی، یان زیادەڕەوییە لە داواکردنیو بەکارهێنانی، بۆیە باشترایە خزمەتگوزاریی بەرامبەر بێت، یان لەڕێی سەپاندنی سزای داواخستنی سەرچاوەی خوازراو، یان لەیاریکردنی نرخ بەرامبەر خزمەتگوزاریی دیاریکراو.

لەو کتێبخانانەی کە هەر لەسەرەتاوە بیرۆکەی بەبازاڕکردنی ماهێناوە کتێبخانەکانی ئەمریکابوون کە ئەزموونیان هەبووە لەو بوارەدا، ئەویش کاتێ بودجەیان کبورتی هێناوە، پێویستیان بەپشتگیریی مەعنەویو مادیی بووە لەلایەن سوودمەندانەوە.

بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی لەلایەن کتێبخانەکانەوە جیاوازیووە، کتێبخانە هەبوون بەرامبەر ئەنجامدانی توێژینەوە لەڕێی تەکنیکەوە کرێیان وەرگرتووە، لەکاتێکدا خزمەتگوزاریی تەقلیدیی، یان توێژینەوەکانیان کە نووسیویانە بێ بەرامبەر بوون، هەرچەندە بەشێك لە کتێبخانەکان پێرستی سەرچاوەکانیان لەکۆمپیوتەردا دانابوو بۆ ئەنجامدانی توێژینەوەکانیان لەڕێی کۆمپیوتەرەوە دەگرێتەوە، واتە ئاگاداریو ڕەپواگاندەو ئامرازەکانی چالاککردنی فرۆشو فرۆشتنی شەخسی.

ئاگاداری شەخسیی

واتە دیمانەو ئاخافتن لەگەڵ کەسێك یان زیاتر لەسوودمەندان بەمەبەستی ڕازی بوونیان بۆ بەکارهێنانی کتێبخانە. کەسایەتی هەڵکەوتووی ئەمێنداری کتێبخانەو ئاستی ڕۆشنبیریی فراوانیو هەڵسوکەوتی لەباری لەگەڵ سوودمەندان لە پەیوەندیی ڕۆژانەدا دەبێتە بەهای بنچینەیی لەباشکردنی پەیوەندیی کتێبخانەو خوێنەرانی، بەوەش بازاڕی کتێبخانە گەرم دەبێت، چونکە پەیوەندیی شەخسیو زارەکی دەبێتە هۆکاری سەرکەوتوویی یان سەرنەکەوتوویی هەر کتێبخانەیەك، هاوکات بوونی گیانی هاوکاریو خزمەتگوزاریی دەبێتە هۆی جێ بەجێکردنی کردەیی بەرنامەو چالاکییەکانی کتێبخانە.

ڕاسپاردەکان

لەئاکاری ئەم توێژینەوەیەوە، دەگەینە ڕاسپاردنی ئەم خاڵانە:

١- کتێبخانەکان پێویستیان بەرازی کردنی تاکە بەیلەی یەکەم، ئەویش بەدابینکردنی خواستەکانیان، واتە بەرهەمهێنانی هەرچی لەتوانادایە بەمەبەستی بەبازاڕکردن لەپێناوی خزمەتگوزاریی لەوادا.

٢- پەنابردنە بەر میتۆدە زانستییەکان بۆ بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانە بەشێوەیەك بگونجێت.

٣- کارکردن بۆ دۆزینەوەی بوار بۆ دابەشکردنی خزمەتگوزارییەکان لەڕێی ئامرازە تەکنیکیە نوێیەکانەوە، یاخود کردنەوەی کتێبخانەی نوێی لقەکانیان لەهەرلاسەرەی وڵاتدا.

٤- بەشداریی کەناڵەکانی ڕاگەیاندن، بەتایبەت تەلەفزیۆن لە نیشاندانی ئاستی کتێبخانەکاندا، چونکە گەشانەوەی ئاستی هاوڵاتی بەندە بەپێشکەشکردنی بەرنامەی کتێبخانەکانەوە.

٥- بایخدان بەهەڵمەتەکانی ئاگاداریی بۆ ئەو مەبەستە.

٦- توێژینەوە لەمەڕ ئەوانەی هامشۆی کتێبخانە ئاکەن کە ژۆرترین ڕێژەی دانیشتووانن.

٧- خستنەگەری زۆرترین کادیری بەتوانا شارەزاو پسپۆڕ کە لەبەزاڕکردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانەکان تێدەگەن و کاری بۆ دەکەن.

سەرچاوەکان

١- أحمد أنور عمر، المكتبات العامة بين التخطيط والتنفيذ، القاهرة، ١٩٧٨.
٢- حسن عبدالله أبو ركبة، ادارة التسويق، جدة، ١٩٩٠.
٣- عبدالمجيد بو عزة، استغلال علوم التسويق من قبل المكتبات العامة، المجلة العربية للعلوم، ١٩٩٠.
٤- سماء زكي المحاسني، استخدام التلفزيون والراديو في دعم الخدمة المكتبية، عالم المعلومات، ١٩٨٢.
٥- محمد محمد الهادي، الأدارة العلمية للمكتبات ومراكز التوثيق والمعلومات، الرياض، ١٩٨٢
(لەگەڵ چەندین سەرچاوە بەزمانی ئینگلیزی)

سەرچاوەکانو خزمەتگوزارییەکانە، هەروەها ژمارەی سەعاتەکانی دەوامیی کتێبخانەو دابینکردنی هەلومەجی خوێندنەوەی وەك هۆڵو کورسی و مێز،...، (چونکە ئەوەی لای خەڵکی گرنگە جۆنێتی پێچانەوەی کاڵاکانە، نەك بەتەنیا خودی کاڵاکان). هەروێبە پێویستە بایخ بە بەرگ بدرێت، چونکە بێجگە لەپارێزگاری لەکتێبەکان، بەرگ جوانیو سەرنج دەدات پێیان و لا دەخوێنەر دەکات سەردانەکانی زیاتر بکات، بەتایبەت بەرگی چاپکراوی منداڵان.

هاوکات دیمەنی دەرەوەو ناوەوەی کتێبخانەو پاراستنی هێمنیو ڕاگرتنی پاڵەو خاوێنیو کەرەستەی گونجاو وپاراستنی چاپکراوەکانو جۆبەندکردنیان..ئەمانە ڕۆڵیان هەیە بۆ گونجانی کتێبخانەو هاندانی هامشۆکەرانی، لەگەڵ گەشەدان بە پرۆسەی خوێندنەوەو دابینکردنی سەرچاوە نوێیەکان فاکتەری هاندەر دەبن، چونکە پێوانەی هەر کتێبخانەیەك بەقەوارەی خزمەتگوزارییەکانی دەپێورێت.

نرخدانان بۆ خزمەتگوزارییەکان

چەمکی ڕاستەقینەی نرخ ئەو بڕە پارەو قازانجەیە کە سوودمەند لە کاڵا، یان خزمەتگوزاریی پێشکەش کراو، وەك چالاکییەکی بەرچاو دەستی دەکەوێت.

هەندێك وادەبینن کە دەبێ خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر پێشکەش بکرێت، چونکە ئەوە ئاستی کاڵا، یان خزمەتگوزاریی بەرزدەکاتەوە، بەپلەیەکی زۆر کە لەتێچوی خزمەتگوزارییەکە تێدەپەڕێت.

بەڵام ترسێك هەیە لە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر، ئەویش دروستبوونی بۆ بایخی گرنگیدانە لەلایەن سوودمەندانی، یان زیادەڕەوییە لە داواکردنیو بەکارهێنانی، بۆیە باشترایە خزمەتگوزاریی بەرامبەر بێت، یان لەڕێی سەپاندنی سزای داواخستنی سەرچاوەی خوازراو، یان لەیاریکردنی نرخ بەرامبەر خزمەتگوزاریی دیاریکراو.

لەو کتێبخانانەی کە هەر لەسەرەتاوە بیرۆکەی بەبازاڕکردنی ماهێناوە کتێبخانەکانی ئەمریکابوون کە ئەزموونیان هەبووە لەو بوارەدا، ئەویش کاتێ بودجەیان کبورتی هێناوە، پێویستیان بەپشتگیریی مەعنەویو مادیی بووە لەلایەن سوودمەندانەوە.

بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی لەلایەن کتێبخانەکانەوە جیاوازیووە، کتێبخانە هەبوون بەرامبەر ئەنجامدانی توێژینەوە لەڕێی تەکنیکەوە کرێیان وەرگرتووە، لەکاتێکدا خزمەتگوزاریی تەقلیدیی، یان توێژینەوەکانیان کە نووسیویانە بێ بەرامبەر بوون، هەرچەندە بەشێك لە کتێبخانەکان پێرستی سەرچاوەکانیان لەکۆمپیوتەردا دانابوو بۆ ئەنجامدانی توێژینەوەکانیان لەڕێی کۆمپیوتەرەوە دەگرێتەوە، واتە ئاگاداریو ڕەپواگاندەو ئامرازەکانی چالاککردنی فرۆشو فرۆشتنی شەخسی.

ئاگاداری

ڕەگەزی سەرەکییە لە بازاڕگەرمکردنا، ئامرازی ناشەخسییە بۆ پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانە بەرامبەر کرێیەکی دیاریکراو.

مەبەستی ئاگاداری گەیاندنی زانیارییە بۆ زۆرترین سوودمەند بۆ هامشۆی بەردەوامی کتێبخانەو سوودوەرگرتن لێی، ئەوەش لەڕێی بەکارهێنانی ئامرازەکانی ئاگاداریی وەدێتەدی، وەکو ڕۆژنامەو گۆڤار، تەلەفزیۆن، ڕادیۆ، ئاگاداریی لەڕێی پۆستەو، سینەما، هەروەها لەڕێی ئامێرەکانی گواستنەوەو تابلۆی نمایشی ئاگادارییەکانەوە.

دیارە مەرامی کتێبخانەو ئاساندنی خزمەتگوزارییەکانی، بەهۆی پڕوپاگەندە بۆ خودی کتێبخانە تەدەدی، چونکە کەساێتی هەن بوونی پێ نازانن، یان شارەزایی خزمەتگوزارییەکانی نین، هەروێبە دەبێ کتێبخانەو سەعاتەکانی دەوامیی بناسێنرێت، هەرچۆن دەبێ باسی سەرچاوەکانی بکرێت و بانگەشە بۆ ئەو سەرچاوە ڕۆشنبیریو مەعریفیە بکرێت.

لەکتێبخانەی وڵاتانی جیهانی سێدا چالاکیی ئاگاداری بایخی ئەوتۆی پێ نادرێت، چونکە بڕوایان بەقسەیەکی کۆنە کە دەڵێت((کاڵای باش خۆی دەفرۆشرێت)) هەرچەندە ساڵانێکی زۆرە ئەو قسەیە باوی نەماوە، بەڵام لەو جۆرە وڵاتانەدا هەر کاری لەسەر دەکرێت.

پەیوەندییە گشتییەکان

پەیوەندییە گشتییەکان کار ئاسانی دەکات لە پرۆسەی پەیوەندیی نێوان کتێبخانەکانو خەڵکیدا، هەرچۆن هەڵوێستی کتێبخانە ڕووندەکاتەوە بەرامبەر خوێنەرانی، هەروەها بەپێچەوانەوە، ئەمەش بۆ دروستکردنی باوەڕی ئەوان بەرامبەر کتێبخانەو تێگەیشتن و پشتگیریی لێی، واتە ئەرکی سەرەکیی پەیوەندییەکان لەکتێبخانەدا ناساندنی کتێبخانەیە بەکۆمەڵو کۆمەڵیش بەکتێبخانە.

بەڵام ترسێك هەیە لە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی بێ بەرامبەر، ئەویش دروستبوونی بۆ بایخی گرنگیدانە لەلایەن سوودمەندانی، یان زیادەڕەوییە لە داواکردنیو بەکارهێنانی، بۆیە باشترایە خزمەتگوزاریی بەرامبەر بێت، یان لەڕێی سەپاندنی سزای داواخستنی سەرچاوەی خوازراو، یان لەیاریکردنی نرخ بەرامبەر خزمەتگوزاریی دیاریکراو.

لەو کتێبخانانەی کە هەر لەسەرەتاوە بیرۆکەی بەبازاڕکردنی ماهێناوە کتێبخانەکانی ئەمریکابوون کە ئەزموونیان هەبووە لەو بوارەدا، ئەویش کاتێ بودجەیان کبورتی هێناوە، پێویستیان بەپشتگیریی مەعنەویو مادیی بووە لەلایەن سوودمەندانەوە.

بەبازاڕکردنی خزمەتگوزاریی لەلایەن کتێبخانەکانەوە جیاوازیووە، کتێبخانە هەبوون بەرامبەر ئەنجامدانی توێژینەوە لەڕێی تەکنیکەوە کرێیان وەرگرتووە، لەکاتێکدا خزمەتگوزاریی تەقلیدیی، یان توێژینەوەکانیان کە نووسیویانە بێ بەرامبەر بوون، هەرچەندە بەشێك لە کتێبخانەکان پێرستی سەرچاوەکانیان لەکۆمپیوتەردا دانابوو بۆ ئەنجامدانی توێژینەوەکانیان لەڕێی کۆمپیوتەرەوە دەگرێتەوە، واتە ئاگاداریو ڕەپواگاندەو ئامرازەکانی چالاککردنی فرۆشو فرۆشتنی شەخسی.

ئاگاداری

ڕەگەزی سەرەکییە لە بازاڕگەرمکردنا، ئامرازی ناشەخسییە بۆ پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی کتێبخانە بەرامبەر کرێیەکی دیاریکراو.

مەبەستی ئاگاداری گەیاندنی زانیارییە بۆ زۆرترین سوودمەند بۆ هامشۆی بەردەوامی کتێبخانەو سوودوەرگرتن لێی، ئەوەش لەڕێی بەکار